

BOUWEN AAN EEN DIENSTBAAR, LEEFBAAR EN SOCIAAL BRONCKHORST

COALITIEAKKOORD 2022-2026

www.bronckhorst.nl

gemeente Bronckhorst

Voorwoord

Wij, de fracties van Gemeentebelangen Bronckhorst (GBB), CDA en PvdA presenteren u graag het coalitieakkoord **Bouwen aan een dienstbaar, leefbaar en sociaal Bronckhorst**. Het is een leidraad voor onze ambitie en onze doelen voor de periode van 2022-2026.

Dit akkoord wordt u aangeboden in een tijd waarin de maatschappelijke opgaven toenemen en het Rijk meer verantwoordelijkheden bij gemeenten legt. De gevolgen van de oorlog in Oekraïne en de effecten van de coronapandemie laten zich moeilijk voorspellen. We houden er rekening mee dat die van invloed zullen zijn op bestuurlijke keuzes en de inzet van de gemeentelijke organisatie.

Het is juist nu belangrijk om te bouwen aan Bronckhorst. Dit college wil meer groen en meer betaalbare woningen. Meer duurzaamheidsmaatregelen en goede zorg en ondersteuning voor onze kwetsbare inwoners. Ondernemers en agrarische familiebedrijven worden zo nodig geholpen. Voor het in stand houden van de leefbaarheid benutten we de initiatieven in de kernen om maatschappelijke doelen te behalen.

We zijn bij het formuleren van onze doelen en ambities uitgegaan van wat ons bindt. We willen initiatieven en reacties uit de samenleving, onze bestuurlijke en maatschappelijke partners, de gemeenteraad en de gemeentelijke organisatie door laten klinken in ons beleid, beleidsregels en de uitvoering. Participatie en (bestuurlijke) samenwerking is geen keuze, maar een opdracht. Het zorgt voor meer draagvlak, het versterkt het vertrouwen en versnelt processen. Zo bouwen we aan een dienstbaar, leefbaar en sociaal Bronckhorst.

Namens de fracties,

Han Pelgrom

Wilko Pelgrom

Luuk Preijde

Inhoud

Voorwoord	1
1. <i>Inleiding</i>	3
Akkoord op hoofdlijnen	3
Brede samenwerking	3
De basis staat	4
2. <i>Fysieke leefomgeving</i>	5
Sterke dorpen, leefbaar platteland	5
Gezonde leefomgeving	8
Energie, klimaat en bodemkwaliteit	8
Landschappelijke kwaliteit en landbouw	9
Economie	10
3. <i>Sociaal domein</i>	12
Bronckhorst inclusief	13
Gezonde en weerbare jeugd	14
Iedereen een stevige basis	14
Samenredzaamheid in de kernen	14
Vitaal ouder worden	16
4. <i>Optimale dienstverlening</i>	18
Dienstbare overheid	18
Participatie en Communicatie	18
Realisatiekracht	19
Regionale samenwerking	20
Veiligheid en ondermijning	20
Financiën	21

1. Inleiding

Akkoord op hoofdlijnen

Met de samenleving, onze bestuurlijke en maatschappelijke partners, de gemeenteraad en de gemeentelijke organisatie willen wij

Bouwen aan een dienstbaar, leefbaar en sociaal Bronckhorst.

Met dit coalitieakkoord stellen wij als GBB, CDA en PvdA daartoe op hoofdlijnen onze doelen, ambities en gewenste resultaten voor de periode 2022-2026. Wij staan (in willekeurige volgorde) voor

- Kansengelijkheid in een sterke economie.
- Mooi wonen in vitaal Bronckhorst.
- Samen leven, werken en ontmoeten in een gezonde leefomgeving.
- Landschappelijke kwaliteit met oog voor verschillende belangen.

Volgend uit deze doelen hebben wij ambities en gewenste resultaten geformuleerd. Onze blik is toekomstgericht. De komende vier jaar vertalen wij deze ambities naar acties en inspanningen en monitoren we de resultaten.

Het akkoord bestaat uit afspraken, dat wat ons absoluut bindt. Bij de uitwerking geven we ruimte aan de samenleving, de raad en de organisatie om mee te denken en mee te bouwen. Na de zomer gaat het college met de Bronckhorster samenleving in gesprek voor de uitwerking van dit akkoord. Want samen bouwen we aan Bronckhorst.

Brede samenwerking

Wij staan dan ook voor een brede samenwerking. Plannen ontwikkelen doen we in samenspraak met onze samenleving, waarbij we vooraf heldere kaders meegeven. We staan voor openheid en transparantie met tijdige informatie en communicatie.

We bieden ruimte aan initiatieven van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties, maar niet alles is mogelijk. We werken dan ook vanuit het principe 'ja, mits', met ruimte voor maatwerk.

De basis staat

De gestelde doelen en ambities zijn vertaald naar gewenste resultaten in de fysieke leefomgeving en het sociaal domein. Voor beide geldt dat er reeds een stevige basis staat in Bronckhorst.

In februari 2022 is met brede steun in de gemeenteraad de omgevingsvisie **Bronckhorst twee keer zo mooi** vastgesteld. Deze vormt de basis voor onze plannen en doelen in de **fysieke leefomgeving**.

In het **sociaal domein** staan we voor een brede basis waar inwoners zoveel mogelijk zelfstandig en met eigen verantwoordelijkheid deelnemen aan de maatschappij en helpen we waar dit niet lukt. Daarbij ondersteunen we lokale verenigingen en organisaties, zowel op inhoud als qua faciliteiten. De nadruk ligt daarbij op **preventie** ter voorkoming van langdurige problematiek.

Besturen vanuit realisme

Bij het bereiken van onze doelen en ambities willen wij besturen vanuit realisme. We zijn ons nu, meer dan ooit, ervan bewust dat de context kan wijzigen. Waardoor ambities en doelen geheel of gedeeltelijk bijgesteld moeten worden. Daarom vertalen we de ambities naar meetbare gewenste resultaten en straks in de uitwerking naar concrete acties en inspanningen. Hiermee zeggen we wat we doen en doen we wat we zeggen.

We willen met de raad inzicht krijgen in de veranderende omgevingsfactoren en de invloed daarvan op het gemeentelijk beleid. Daardoor weten we waar wij op moeten acteren met onze strategische doelen en ambities en kunnen we tijdig en in samenspraak met de raad bijsturen met onze acties en inspanningen om de gewenste resultaten te bereiken. In de bestaande P&C cyclus willen we een **impactbepaling** toevoegen voordat de perspectiefnota wordt voorbereid.

De opgaves die voor ons liggen vragen veel realisatiekracht, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Daarom wordt in deze coalitieperiode gekozen voor een college met 4 wethouders.

2. Fysieke leefomgeving

Onze 44 dorpen en buurtschappen ontwikkelen zich, elk op hun eigen manier. Passend bij hun karakter en identiteit. Inwoners doen naar vermogen mee en dragen bij aan hun gemeenschap. Activiteiten, cultuur en tradities floreren. Dat is onze omgevingsvisie voor 2035: **Bronckhorst twee keer zo mooi**. In de coalitieperiode 2022-2026 gaan we hier de eerste belangrijke stappen voor zetten.

Sterke dorpen, leefbaar platteland

Voor sterke dorpen en een leefbaar platteland zetten we in op wonen en leefbare kernen.

Wonen

Het verlagen van de druk op de woningmarkt is geen keuze, maar een bestuurlijke verplichting. Deze coalitie wil dan ook de juiste woning op de juiste plaats, voor elke doelgroep. Ook in de kleine kernen en inclusief (sociale) huurwoningen.

Dit gaan we bereiken door het omgevingsprogramma Wonen in 2022 verder uit te werken en de woonvisie aan te scherpen op de volgende punten:

- **Een actuele woonzorg visie met een ruim en divers aanbod**; zoals bijvoorbeeld knarrenhofjes en experimenten in samenspraak met zorgverleners en woningcorporaties om het gat op te vullen tussen zelfstandig thuis wonen en het verpleeghuis.
- **Actief woonbeleid**.
- **Nieuwe initiatieven en alternatieve bouwvormen** die op korte termijn voorzien in een urgente behoefte worden door de gemeente ondersteund.
- **Meer creatieve, experimentele woon (zorg)vormen en een gevarieerd woonprogramma dat duurzaam gebouwd is**.
- **Actief inzetten op het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad** waardoor mensen minder energie verbruiken.
- **Actief inzetten toekomstbestendig maken van de bestaande woningvoorraad** waardoor mensen langer zelfstandig kunnen wonen.

Concreet betekent dit voor de komende vier jaar:

Op korte termijn meer ruimte voor woningen:

- We zetten in op woningbouw in alle kernen en buurtschappen met diverse nieuwbouwlocaties naar aangetoonde behoefte. We gaan voor een evenwichtige verdeling over de hele gemeente.
- Starten we in 2022 met planvorming/realisatie van ca. 125 woningen in Hengelo en Zelhem en vindt er een analyse van locaties plaats in Hummelo. In 2023 starten we met planvorming/realisatie van ca. 175 woningen in Vorden en Steenderen.

Er komt een nieuwe ontwikkelstrategie voor de lange termijn zodat naar behoefte woningen kunnen worden toegevoegd. Daartoe werken we samen met inwoners, de regio, woningcorporaties en andere (maatschappelijke) partners.

Op de (middel)lange termijn meer mogelijkheden en kansen in het buitengebied

Wij staan voor het voorkomen van leegstand in boerderijen (Vrijkomende Agrarische Bebouwing VAB's) en zakelijk en maatschappelijk vastgoed. Daarom bieden wij, passend bij de wensen en behoeften, de inwoners van Bronckhorst de volgende mogelijkheden aan:

- Rood voor rood en wandelend rood voor rood¹ aan de rand van kernen. Tevens willen wij rood voor groen stimuleren, waarbij het versterken van het landschap belangrijk is.
- Woningplitsing en meer generatie wonen.
- Omzetten van bedrijf naar woning.
- Experimentele woonvormen.

Actief woonbeleid

We gaan actief aan de slag om betaalbare woningbouw te realiseren, waarbij de gemeente al haar instrumenten inzet.

---

¹ Voor het slopen van een agrarisch bouwwerk is het mogelijk om de oppervlakte die overblijft in te wisselen voor bouwrechten voor nieuwbouw (rood voor rood). Bij rood voor groen worden bouwoppervlaktes ingezet voor landschap. Dat kan op dezelfde locatie, maar ook op andere locatie in of rond de kernen (wandelend rood voor rood of rood voor groen). Dit gebeurt altijd in afstemming met de gemeente.

Veranderingen in regelgeving en uitvoering

Ook voor jonge starters en ouderen uit de gemeente moeten er kansen zijn en blijven om in Bronckhorst te kunnen (blijven) wonen. Daarom gaan we in 2023 een aantal regels invoeren om speculatie en huisjes melken tegen te gaan en de kansen voor jonge starters te verhogen.

1. Vanaf 2023/2024 komt een zelfbewoningsverplichting van 5 jaar bij (nieuwbouw)woningen tot € 350.000,- (WOZ waarde).
2. Er wordt in 2023 onderzocht en gemonitord hoe groot het probleem van leegstand als gevolg van een tweede woning is en indien nodig komt er een actieplan om dit tegen te gaan.
3. Er worden instrumenten voor starters geboden voor een beter begin op de woningmarkt, zoals startersleningen en erfpacht.
4. Nieuwbouwwoningen worden voor een bepaalde periode met voorkeur aangeboden aan de primaire groepen (starters en ouderen die door willen stromen in de regio en mensen die economisch en sociaal gebonden zijn aan de regio Achterhoek).

Tevens wordt er op korte termijn een aantal maatregelen uitgevoerd om de **snelheid van realisatie te vergroten**:

1. Investeren in (uitbreiding) personeel om planvorming en vergunningverlening te versnellen. Daarbij wordt ingezet op projectleiders en wordt het proces van ruimtelijke ordening en wonen meer geïntegreerd door het versterken van het kernteam wonen.
2. Regeldruk verminderen door bijvoorbeeld als experiment welstandsvrij te bouwen.

Vitaal Bronckhorst

Sinds najaar 2017 zijn er vanuit het programma Vitale Kernen werkgroepen en visies opgesteld gericht op het toekomstbestendig maken van de centra van de vier grootste dorpen Hengelo, Vorden, Steenderen en Zelhem.

Wij gaan het afwegingskader van het programma Vitale Kernen herijken en breder trekken met ruimte voor initiatieven in **alle kernen**. Projecten en initiatieven die de leefbaarheid vergroten en een breed draagvlak hebben, kunnen vanuit elke kern aanspraak maken op ondersteuning bij planvorming en uitvoering.

De reeds gemaakt dorpsvisies blijven de basis voor de ontwikkelingen in de vier grootste dorpen.

Gezonde leefomgeving

Wij zetten in op een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving voor onze inwoners.

Dit doen we door:

- De **beweegvriendelijkheid** te vergroten, door meer mensen te betrekken bij ontmoetings-, sport- en beweegactiviteiten. Tevens worden er meer speel en groenplekken in woonwijken gecreëerd. Dit wordt meegenomen bij de uitwerking van het sociaal domein en het woonbeleid.
- Een aantrekkelijke **wandel- en fietsgemeente** te zijn en blijven.
- Aandacht te hebben voor de **omgevingskwaliteit** door de monitoring van onder andere hittestress, waterkwaliteit en geluidsoverlast.

Energie, klimaat en bodemkwaliteit

Energie

Wij vinden het belangrijk om zo snel als mogelijk energieneutraal te zijn. Daarvoor leggen wij het accent op de energietransitie en de mogelijkheden en alternatieven van het elektriciteitsnet.

Dat gaan we als volgt doen:

- We zien het als een inspanningsverplichting om de gestelde doelen van het akkoord van Groenlo te behalen om in 2030 energie neutraal te zijn. Hiervoor zetten we meer capaciteit in en gaan we in gesprek met de strategische partners. De Routekaart Bronckhorst Energieneutraal 2030 wordt in 2023 hiervoor geactualiseerd.
- Om de doelen te behalen zetten we eerst in op besparen, isoleren en zon op dak en daarna zon op het land. Volgens het geamendeerde raadsbesluit van 5 juli 2021 wordt de medewerking aan initiatieven van windmolens per 1 januari 2024 opnieuw bekeken.
- We zetten voor onze energiemix (waaronder zon en warmte) in op lokale energie:

- Lokale productie
- Lokale distributie
- Lokale opslag
- We zoeken actief naar kennis (van onder andere universiteiten en ondernemers) en mogelijkheden voor alternatieve energiebronnen en creatieve vormen om deze kennis te delen.

- De energietransitie moet aantrekkelijk, mogelijk en betaalbaar zijn voor iedereen.
- Bij energiearmoede nemen we passende maatregelen.
- We stimuleren de circulaire economie.
- We zetten actief in op het verduurzamen van bestaande woningen om particulier energiegebruik te besparen.

Klimaat en Bodemkwaliteit

Het klimaat verandert en dat is van invloed op de natuur, de drinkwatervoorziening en de voedselzekerheid. De komende jaren komen er vraagstukken rondom klimaatverandering op ons af, waar we mee aan de slag gaan. We zetten actief in op het verbeteren van de bodemkwaliteit, zoals uitgewerkt in de omgevingsvisie. Daarmee willen we de wateroverlast en de gevolgen van droogte beperken, de biodiversiteit vergroten en de schraalheid van de grond verbeteren. De bodemkwaliteit is een onderwerp waar veel partijen mee gemoeid zijn, onder andere grondeigenaren, provincie en waterschap. Wij zetten dan ook in op het stimuleren van gezamenlijkheid. Dit wordt nader toegelicht bij landschappelijke kwaliteit en landbouw.

Landschappelijke kwaliteit en landbouw

Landschappelijke kwaliteit

De diversiteit aan landschappen in Bronckhorst brengt ook verschillende vormen van biodiversiteit met zich mee. Biodiversiteit gaat over de soortenrijkdom en de bodem- en waterkwaliteit. Wij staan voor het **versterken van de biodiversiteit** en willen dit ook actief monitoren.

Waar we op inzetten:

- De kenmerkende groenstructuren, bomen en andere landschapselementen en ons rijke erfgoed worden verder versterkt.
- De kwaliteit van bodem, water en lucht zijn goed.
- Het landschap is in staat de effecten van het veranderende klimaat op te vangen.

Op bovenstaande indicatoren gaan we monitoren en bijsturen wanneer nodig. Daarbij zetten we tevens in op handhaving.

Landbouw

Landbouw heeft veel te maken met Europese, provinciale en landelijke regels. Voor het versterken van de landschappelijke kwaliteit zetten wij ons als gemeente daarom vooral in op het stimuleren van een andere manier van werken en gedragsverandering.

Dat doen we op de volgende manieren:

- We willen familiebedrijven in stand houden en laten groeien binnen de bestaande regels. We staan geen mega bedrijven in Bronckhorst voor.
- We zetten actief in op het versterken van landschapselementen, het creëren van natuurlijke verbindingzones en bodemkwaliteit.
- Naar verwachting gaan de komende jaren veel boerenbedrijven stoppen in Bronckhorst. De provincie gaat actief aan de slag met stoppende agrariërs, wij haken daar lokaal bij aan. Wij gaan grondeigenaren actief verleiden om hun grond meer in te zetten voor de natuur.
- We werken samen met landbouw- natuur- en andere betrokken organisaties en vertegenwoordigers van bewoners. We zetten in op regelmatig overleg, meetpunten en evaluatiepunten.

Economie

Bedrijventerreinen

De bedrijventerreinen in Bronckhorst zijn vol. We gaan anticiperen op de aanvullende vraag. Dat doen we door:

- De ingezette revitalisering van de bedrijventerreinen afronden tot inspirerende werklocaties met groen als bouwsteen om de biodiversiteit, gezondheid, klimaatadaptatie en uitstraling te verbeteren.
- Het Midden en Klein Bedrijf stimuleren door het bieden van aanvullende ruimte in de gemeente.
- Dienstverlenende bedrijven ruimte en mogelijkheden geven in Voormalige Agrarische Bebouwing.

Mobiliteit

Door de omvang en indeling van de gemeente zijn we vaak aangewezen op autoverkeer, terwijl we het openbaar vervoer willen stimuleren. Het openbaar vervoer netwerk valt onder

de verantwoordelijkheid van het Rijk en de provincies en regio. De invloed die we als gemeente hebben zetten we als volgt in:

- Nieuwe bedrijven krijgen ruimte op plekken waar de mobiliteitsverbindingen goed zijn.
- Lokaal zorgen we met innovatieve (collectieve) vraagafhankelijke vervoersoplossingen voor aantrekkelijke aansluiting op het regionale OV systeem en de regionale OV initiatieven.
- De gemeente faciliteert initiatieven voor dorpsauto's en dergelijke.
- De gemeente voorziet in laadpalen voor elektrische auto's

Toerisme

We bouwen voort op de toeristische visie en de "Tot slot-campagne" die breed is uitgerold. Bronckhorst profileert zich met haar groene omgeving, landgoederen en kastelen. We stimuleren de ontwikkeling van een breed palet aan recreatie- en verblijfaanbod dat aansluit bij de behoefte van onze gasten.

Huisvesting arbeidsmigranten

Het is goed wonen voor iedereen in Bronckhorst. Ook voor de huisvesting van arbeidsmigranten bepalen we een ondergrens in kwaliteit en woonrechten. Werkgevers hebben daarin een verantwoordelijkheid en waar nodig treden wij handhavend op.

3. Sociaal domein

In het sociaal domein gaan we uit van een **brede basis** waar inwoners zoveel mogelijk zelfstandig en met eigen verantwoordelijkheid deelnemen aan de maatschappij. Er zijn voldoende ontmoetingsplekken voor een breed sociaal netwerk. We stimuleren en inspireren verenigingen en organisaties om te verbinden en waar mogelijk samen te werken om zo met minder mensen meer te bereiken. Daarbij ondersteunen we zowel op inhoud als qua faciliteiten.

Waar het eigen sociaal netwerk niet toereikend is, kunnen en zullen we (tijdelijk) ondersteunen. Dit doen we met hulp op maat én door mensen te stimuleren om deel te nemen aan bestaande sociale netwerken. De nadruk ligt daarbij op **preventie** ter voorkoming van langdurige problematiek.

Voor inwoners die structureel ondersteuning nodig hebben zetten we in op specialistisch **maatwerk**. Daarbij werken we samen met specialistische instellingen, gecertificeerde instellingen en de regio.

Voor de concrete uitvoering gaan we het volgende doen:

- We zetten in op de **5 strategische opgaven** uit het sociaal domein: Bronckhorst Inclusief, Gezonde en weerbare jeugd, Iedereen een stevige basis, Samenredzaamheid in de kernen en Vitaal ouder worden.
- We zetten in op een jaarlijkse **Sport en Cultuur dag**; een dag met diverse sportieve en culturele activiteiten waar je kan meedoen of naar kan kijken. Waarbij ook nieuwkomers en kinderen, waarbij sport en cultuur niet vanzelfsprekend is, specifiek worden uitgenodigd. Een mooie gelegenheid om kennis te maken met de verenigingen in onze gemeente.
- We gaan experimenteren met de **Kritische vriend methode**. Waarbij iemand wordt uitgenodigd die luistert, kritische vragen stelt, uitdaagt om zaken vanuit een andere hoek te bekijken en feedback geeft op de aanpak.
- We zetten meer in op **realisatiekracht**; we willen beleid nog beter omzetten in resultaten, door bijvoorbeeld bestaande initiatieven verder te versterken.

Bronckhorst inclusief

Onze insteek is dat iedereen in Bronckhorst erbij hoort en dat iedereen gewoon mee kan doen. Dat willen we onder meer bereiken door de volgende acties:

- We werken samen **met netwerkpartners in integrale werkgroepen** om de mate van participatie van mensen in de samenleving te vergroten. Met als doel om iedereen een stap laten zetten op de participatieladder van sociaal geïsoleerd tot werkend zonder ondersteuning.
- Het leerwerkbedrijf **werkcarroussel** vormt een mooie tussenstap voor diverse doelgroepen om de stap te maken naar betaald werk. Deze manier van werken heeft zichzelf bewezen en zal de komende jaren verder uitgewerkt worden.
- We zetten in 2022 en 2023 in op **dorpskamers** als laagdrempelige ontmoetings- en activiteiten plekken, waar met lichte begeleiding inwoners zonder indicatie zich gesteund en gezien voelen in hun eigen omgeving.
- We ondersteunen initiatieven voor laagdrempelige **ontmoetingsplekken** in elke kern. We helpen de welzijnsorganisaties en het verenigingsleven om een stevige basis neer te blijven zetten voor ontmoeten en ondersteunen van onze inwoners. Dit wordt bij samenredzaamheid in de kernen nader uitgewerkt.

De dorpskamers en ontmoetingsplekken zijn vaak fysiek dezelfde locatie. Daarbij wordt zoveel mogelijk gebruikgemaakt van bestaande accommodaties. In Bronckhorst zijn relatief veel maatschappelijke accommodaties. De meeste van deze accommodaties zijn geen gemeentelijk eigendom. Voordat we investeren in accommodaties, vindt eerst een onderzoek plaats naar het lange termijn perspectief.

We zetten in op een **dementievriendelijke gemeente** met specifieke aandacht voor de behoeften en wensen van mensen met dementie en hun naasten. Zij hebben het recht zo lang mogelijk deel uit te maken van de samenleving. We bereiden de samenleving voor op het vergroten van kennis en de ondersteuning bij sociale activiteiten.

Wij hechten waarde aan **inclusie** binnen de gemeente. En zetten daarom in op de prioriteiten en acties uit de lokale inclusie agenda met onder meer aandacht voor anti-discriminatie, het VN verdrag handicap en Regenbooggemeente.

Gezonde en weerbare jeugd

Ook voor de jeugd geldt dat preventie centraal staat:

- We zetten in op het versterken en aanvullen van **voorliggende voorzieningen** waar de jeugd zich welkom en prettig voelt. Basisvoorzieningen en preventie gaan hand in hand op het moment dat ze met de juiste expertise worden ondersteund.
- Er is aandacht voor drugs-, verslavings- en alcoholproblematiek. In gesprek met jongeren willen we onderzoeken wat hun **behoeftes** zijn en op welke wijze wij daaraan kunnen bijdragen. Ook gaan we in gesprek met het jeugdnetwerk zoals (sport)verenigingen en jeugdwerk. We werken samen met de scholen en de kinderopvang.
- Waar nodig wordt uiteraard **maatwerk** geboden. Goede en professionele jeugdzorg blijft nodig, hier worden geen concessies gedaan.
- We zetten actief in op de inzet van de sociale teams als voorportaal, zodat complexe en minder complexe problemen eerder gesignaleerd kunnen worden en dus meer gericht kan worden doorverwezen.

Iedereen een stevige basis

In Bronckhorst verdient iedereen een stevige basis op het gebied van taal, werk, wonen, inkomen en sociaal netwerk:

- Wij zetten daarom in op het tegengaan van kansenongelijkheid. Hiervoor stellen wij in 2023 een nieuw **armoedebeleid** op, rekening houdend met de steeds hogere kosten van het levensonderhoud en energie. In dit beleid komt, met respect voor eigenwaarde, specifiek aandacht voor
  - De positie van kinderen
  - Preventie van schulden
  - Vroegtijdige schuldhulpverlening
  - Ouderen

Samenredzaamheid in de kernen

Waar zelfredzaamheid het vermogen van mensen is om zichzelf te redden op alle levensterreinen met zo min mogelijk professionele ondersteuning en zorg, is samenredzaamheid de zelfredzaamheid van mensen met behulp van hun sociale netwerk.

Om dit in stand te houden is met name aandacht voor:

- Verenigingen en organisaties
- Mantelzorgers
- Welzijn en laaggeletterdheid
- Onderwijs en cultuur

Verenigingen en organisaties

Bronckhorst kent veel verenigingen en maatschappelijke organisaties die de leefbaarheid en samenredzaamheid in de kernen vergroten. Wij willen deze activiteiten en aanbieders versterken en aanvullen. Door bijvoorbeeld de inzet van de combinatiefunctionarissen en de gebiedsambtenaren. Dat gebeurt door middel van:

- Het stimuleren van verbinding en samenwerking tussen verenigingen en organisaties, waardoor:
  - Er meer en slimmer gebruik wordt gemaakt van de bestaande accommodaties.
  - Er met minder mensen meer kan worden bereikt.
- Het ondersteunen en faciliteren van verenigingen en organisaties bij vragen, door onder meer:
  - Het versterken van de bestuurskracht.
  - Professionele hulp te bieden bij de instandhouding van accommodaties.
- Zelf activiteiten aan te bieden, waarbij zoveel mogelijk met lokale verenigingen en organisaties wordt samengewerkt. Met als doel:
  - Laagdrempelige activiteiten en daarmee een sociaal netwerk voor alle inwoners.
  - Vroegsignalering van mogelijke problematiek.

Mantelzorgers

In 2022 wordt het **mantelzorgbeleid** uitgewerkt.

Van oudsher zorgen we in Bronckhorst goed voor elkaar, ook als het minder gaat. De zorg en mantelzorg staat door de demografische ontwikkelingen en tekorten op de arbeidsmarkt wel onder druk. Er wordt gesproken over een zorginfarct, waarbij het recht op zorg dat verzekerden hebben, niet meer of slechts deels op te eisen valt omdat er niemand meer is die de zorg kan leveren. Door in te zetten op een stevige basis en preventie, proberen we de problemen zoveel mogelijk te minimaliseren.

Dit gaan we doen door:

- Mantelzorg onderdeel te maken van de brede woon-zorg visie.
- In gesprek te gaan met de participatieraad en mantelzorgorganisaties.
- Blijvend te monitoren waar we staan als gemeente om de zorg en de mantelzorgers overeind te houden en actie te ondernemen waar nodig.

Welzijn en laaggeletterdheid

De lokale voorzieningen voor sport, cultuur, welzijn, muziekonderwijs, het bevorderen van de lees- en spreekvaardigheid (bibliotheek) staan onder druk. Wij kijken de komende periode naar de beste vorm van welzijn in de kernen. Daarbij zetten we in op de volgende acties:

- We ontwikkelen een visie die gericht is op goede en bereikbare voorzieningen, die aantoonbaar bijdragen aan het welzijn, de gezondheid en ontwikkeling van mensen.
- De vrijwillige welzijnsorganisaties die zich willen ontwikkelen tot organisaties die de maatschappelijke opgaven kunnen ondersteunen en vanuit eigen kleur en kracht een stevige basis vormen voor de ontmoeting en verbinding tussen inwoners worden ondersteund.
- We stimuleren de samenwerking tussen het sociaal team, de jongerenwerker en de lokale welzijnsorganisaties.
- Vanuit het streven naar kansengelijkheid willen we ons inzetten om zowel de analoge als digitale laaggeletterdheid aan te pakken. Onder meer het project digivaardige Achterhoekers en het project laaggeletterdheid spelen regionaal, maar gaan we ook uitwerken naar een lokale vertaling.

Onderwijs en cultuur

In het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan voor het **Primair Onderwijs** is besloten scenario onderzoek te doen naar de scholensituatie in Zelhem en Halle. Wij zetten in op snelle duidelijkheid voor beide kernen en geven afhankelijk van de uitkomsten van de onderzoeken hier vorm en vervolg aan.

Er komt een **cultuurbeleid**, rekening houdend met de verscheidenheid van de kernen. Daarin is onder andere aandacht voor Kunst en cultuureducatie, instandhouding immaterieel erfgoed en de reeds vastgestelde rijkere onderwijsvisie.

Vitaal ouder worden

Wij zetten in op **positieve gezondheid**. We stimuleren een gezonde levensstijl en leggen de nadruk op wat de inwoner wel kan. Met daaronder een maatwerk vangnet voor wat niet lukt.

Dit doen we door de volgende acties:

- We zetten in op een **brede woon zorg visie**, zoals ook beschreven bij sterke dorpen en leefbaar platteland.
- Met **welzijn op recept** willen we de samenwerking met de eerstelijnszorg uitbreiden en zetten we met welzijn in op sociale interactie als eerste medicijn.
- Meer **regie op het sportbeleid**. Waarbij we enerzijds verenigingen versterken en anderzijds met de beweegmakelaar mensen begeleiden die een extra steuntje nodig hebben om een basisconditie en zelfvertrouwen op te bouwen. Dit gebeurt zo veel mogelijk in de eigen kern.

4. Optimale dienstverlening

Dienstbare overheid

We willen een dienstbare en dienstverlenende overheid zijn aan onze Bronckhorster samenleving. Dat betekent dat inwoners en ondernemers zich gehoord en gesteund moeten voelen door de gemeente. Werken vanuit onderling vertrouwen met en voor de samenleving vinden we daarbij essentieel. Door de verandering van de samenleving vraagt onze dienstverlening erom om steeds te worden aangescherpt. Dat gaan we in onze coalitieperiode doen. Voor ons is daarbij belangrijk:

- We stellen heldere kaders en geven daarmee duidelijkheid vooraf.
- We denken mee met de samenleving maar niet alles is mogelijk. Er is ruimte voor maatwerk: we werken vanuit het principe 'ja mits'.
- We voorkomen stapeling van regels.
- We trekken werkprocessen strak en gaan meer opgabegericht werken. Dit bespoedigt de voortgang.
- Open, transparante en tijdige informatie en communicatie.
- Dienstverlening is onderdeel van de gehele organisatie, alle bestuurders en alle medewerkers. We willen samen resultaat boeken. Hier gaan we actief mee aan de slag. We benoemen een coördinerend wethouder dienstverlening.

In 2022 voeren we een klanttevredenheidsonderzoek uit waarbij de politiek actief betrokken wordt bij de opzet van het onderzoek. Aanvullend willen we met extra vragen de nadruk leggen op de dienstverlening in het fysieke domein. We zien de meting van 2022 als de nulmeting van onze coalitie. In 2024 vindt het volgende onderzoek plaats. Op basis daarvan kunnen we bijsturen. Aan het eind van onze coalitieperiode moet zichtbaar worden wat het effect is van onze coalitie.

Participatie en Communicatie

Wij vinden dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties moeten kunnen deelnemen aan beleid- en besluitvormingsprocessen. Participatie verhoogt de kwaliteit van beleid en besluiten, draagt bij aan het draagvlak en voorkomt vertraging door onnodig veel bezwaar- en beroepsprocedures.

Wij gaan participatietrajecten bij beleid en besluitvorming en gemeentelijke communicatie zo transparant en openbaar mogelijk aanvliesen. Daarbij zijn we helder in onze kaders; wat kan er wel en wat niet. Daarnaast is de bereikbaarheid en toegankelijkheid van de gemeente heel belangrijk. De sociale teams, gebiedsambtenaren, combinatiefunctionarissen en accountmanagers vervullen daarin een belangrijke rol als eerste aanspreekpunt voor onze inwoners en ondernemers.

We gaan met de volgende acties aan de slag:

- Het makkelijk beschikbaar stellen van informatie (zowel digitaal en fysiek) en ondersteuning bieden waar nodig.
- Participatieaanpak omgevingswet verder uitwerken en implementeren.
- Blijvend aandacht geven aan doelgroepgericht communiceren.
- Transparantie van de bestuurlijke besluitvorming vergroten door naast de besluitenlijsten ook de onderliggende stukken makkelijker toegankelijk te maken.
- Beleid en uitvoeringsplannen zoveel mogelijk onderbouwen met data.

Wij staan voor heldere communicatie met onze inwoners. Na een overleg schrijven we de gemaakte afspraken op en houden ons daar ook aan. We zeggen wat we doen en we doen wat we zeggen.

Realisatiekracht

De realisatiekracht van gemeenten en dus ook van Bronckhorst staat onder druk. Dat komt door een toename van werkzaamheden door decentralisatie van taken naar gemeenten, door de digitalisering van de werkzaamheden en toename van de complexiteit van de werkzaamheden. Tegelijkertijd is er momenteel sprake van een (zeer) krappe arbeidsmarkt. Dat geldt voor Bronckhorst, de regio, het hele land. Momenteel zien we met name dat dit effect heeft op de ruimtelijke ordeningstaken van de gemeente, net nu we een versnelling en uitbreiding van de woningbouw willen.

Daarom willen wij met de volgende acties aan de slag:

- Het inzetten van projectleiders op grote gebiedsontwikkelingen.
- De organisatie gaat aan de slag met vraaggestuurd en projectmatig werken.
- Bestaande functies nader beschouwen en zo nodig opnieuw definiëren.

Deze acties volgen uit het Plan van Aanpak dat is opgesteld naar aanleiding van de motie Strategie Personeel (11 november 2021).

Ons uitgangspunt is dat we vooral inhuren voor expertise die tijdelijk nodig is. De benodigde formatie komt zoveel als mogelijk in dienst bij de gemeente Bronckhorst.

We zetten actief in op bijscholing. Mensen die zich willen laten omscholen faciliteren we.

Regionale samenwerking

Regionale samenwerking wordt steeds belangrijker. Als Bronckhorst vinden we het belangrijk dat we invloed hebben bij gemeenschappelijke regelingen. We willen de betrokkenheid van de raad bij gemeenschappelijke regelingen vergroten.

Veiligheid en ondermijning

We vinden het belangrijk dat we bestuurlijk en ambtelijk weerbaar zijn en mogelijke ondermijnende effecten van georganiseerde criminaliteit kunnen weerstaan. De onderwereld mag niet vermengd raken met de bovenwereld. We zijn en blijven scherp op ondermijning en witwaspraktijken. We zetten ook actief in om het bewustzijn van inwoners en bedrijven te vergroten en eerder criminele activiteiten te signaleren. Wij zetten het gemeentelijk instrumentarium (waaronder BIBOB) maximaal in om criminele inmenging te voorkomen. We weigeren een vergunning of trekken deze in als deze misbruikt wordt voor het faciliteren van criminele activiteiten en we besteden speciale aandacht aan ons buitengebied.

Datagedreven werken en informatieveiligheid

Het werken met data is aan wet- en regelgeving onderhevig, maar datagedreven werken kan ook helpen om aan wet- en regelgeving te voldoen. Denk aan bijvoorbeeld de AVG, de Archiefwet, de Gemeentewet, de Wet gelijke behandeling, de WOO, de BIO en vele andere wet- en regelgeving dan wel normenkaders waar we ons aan moeten conformeren. Binnen deze bestuursperiode zetten wij in op datagedreven werken met een hoge datavolwassenheid.

We stellen een actieplan op om te komen tot een veilige en datavolwassen manier van datagedreven werken in de gemeente.

Financiën

Wij vinden het belangrijk dat de bestaande solide financiële positie van de gemeente gecontinueerd wordt. Beleid moet uitvoerbaar maar ook betaalbaar zijn en blijven. Uitgangspunt is dat de begrotingen en rekeningresultaten sluitend zijn.

Binnen de ruimte van de huidige begroting investeren wij structureel in realisatiekracht (€ 0,7 miljoen), dat doen we door het vergroten van de personele inzet:

- Om planvorming en uitvoering van maatschappelijke initiatieven en gebiedsontwikkeling te versnellen (2 fte).
- In het ruimtelijk domein (2 fte).
- In het sociaal domein, jeugdwerk en ondersteuning dorpskamers (2 fte).
- Bij de thema's klimaat en landschappelijke kwaliteit (1 fte).

Wij investeren in initiatieven op onderwijs, sport, bedrijventerreinen, wonen en leefbaarheid. Hiervoor voegen we maximaal € 10 miljoen toe aan de bestemmingsreserve van de huidige investeringsagenda. Deze aanvulling op de investeringsagenda is bedoeld om grote investeringen die niet volledig gedekt worden uit de reguliere begroting of door specifieke uitkeringen van het Rijk voor de grote maatschappelijke opgaven te financieren. De kapitaalslasten van deze investering worden voor 50% gedekt door inzet van de algemene reserve en voor 50% uit de exploitatiebegroting. Middelen komen pas beschikbaar na besluitvorming in de raad.

Aan de start van onze coalitieperiode schetsen we de contouren voor verwachte initiatieven en de benodigde investeringen. De initiatieven worden getoetst door een nieuw integraal afwegingskader voor de totale investeringsagenda. Daarbij wordt in ieder geval rekening gehouden met nut, noodzaak en urgentie.

Met de toevoeging van de **impactbepaling** wordt tevens rekening gehouden met de veranderende omgevingsfactoren en de invloed daarvan op het gemeentelijk beleid. Hierdoor kunnen we indien nodig tijdig bijsturen. Voorbeeld is het begrotingsjaar 2026, door grote onzekerheid over de ontwikkelingen van inkomsten vanuit het Rijk voorzien wij nu een groot tekort. In de loop van de coalitieperiode, op basis van ontwikkelingen, sturen wij bij om ook in 2026 een sluitende begroting te krijgen.